46ste jaar. — Nr 9. Zaterdag 21 Januari 1899.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franc* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centms per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

Buitengewone Premie
aan onze geabonneerden.

PORTRET IN OLIEVERF.

Alle *geabonneerden* aan den *POSTRIJDER*, oude of nieuwe, hebben recht op eene artistieke premie, van het grootste belang.

Ingevolge eene overeenkomst welke wij gesloten hebben met **M. Th. LAPORTE**, kunstschilder van talent, zal ieder onzer geabonneerden **kosteloos** recht hebben op zijn PORTRET IN OLIEVERF, (grootte portret visietkaart) op 1 outen paneel, 14 × 10, zonder kader.

Ofwel op eene prachtpremie van eene waarde van 25 *fr.* **voor fr. 6,50.** Deze premie bestaat in een PORTRET IN OLIEVERF, met eene aanzienlijke vergrooting der modellen visietkaart, in eenen prachtigen gulden en fluwerlachtigen kader, stijl acanthe, groote 32 × 28 en geeft recht : 1° op de volstrekste gelijkenis, 2° op de ongeschonden teruggaal per model-photographiën.

Om eene dezer premiën te bekomen, is het voldoende aan den schilder eene goede photographie te sturen, vergezeld van een premie-bon.

Dit bon, dat al de noodige inlichtingen inhoudt, zal door ons geleverd worden aan elken geabonneerden die erde aanvraag zal van doen aan den uitgever van den *POSTRIJDER* (onder voorwaarde er eenen postzegel van 10 centiemen bij te voegen om de verzendingskosten te dekken).

Proeven dezer bijzondere premiën zijn tentoongesteld in de bureelen van den *POSTRIJDER der provincie Limburg*, Groote Markt, 37 & 39, te TONGEREN.

☞ De personen die den *Postrijder* niet regelmatig zouden ontvangen, worden verzocht er ons onmiddelijk kennis van te geven.

TONGEREN, DEN 21 JANUARI 1899.

Van alles wat.

Hoe staat het eigenlijk met het verbond tusschen de blauwe en roode vlag te Brussel?

De afgevaardigden van het *Maison du Peuple* zijn eene eerste maal bijeen geweest met de doctrinairen. Ik verneem dat de socialisten zich uiterst wantrouwig hebben getoond. Al zouden de doctrinairen hun het algemeen stemrecht puur en simpel beloven, dan zouden ze nog geen geloof hechtee aan de oprechtheid van deze belofte.

De socialisten hebben daarboven een onoverwinnelijken afkeer voor de zoogezegde liberale werklie ; zij aanzien ze als overloopers, huurlingen in den dienst der doctrinaire partij, en zij zeggen dat het hunner niet weerdig is van op te rukken met mannen die ze uit hunne rangen verjaagd hebben.

Men is uiteengegaan zonder eene beslissing te nemen ; men heeft zelf den datum niet vastgesteld voor eene aanstaande zitting. De socialistische afgevaardigden hebben gezegd dat zij gingen onderhandelen met de vrienden van pastoor Daens, om te weten wat zij van hen mogen verwachten, en daarin heeft men het voorwendsel gevonden, dat men noodig had om eene vergadering te motiveeren.

⁂

In de laatste dagen is er veel geschreven over den anarchist Moineau gestraft voor het stelen van dynamiet.

De socialisten vischten dat men dien misdadiger genade verleene. Moineau loopt echter geen beroow en de Regeering wil hem dus geene genade schenken.

Daarom hebben de socialisten aan een ander middel gedacht : een rode volksvertegenwoordiger zou zijn ontslag geven en men zou Moineau doen kiezen in zijne plaats.

Dat was goed berekend, maar ... Moineau is beroofd van zijne burgerlijke en politieke rechten en kan dus niet gekozen worden.

Daarmee valt het plan der roodjes in het water.

⁂

Geen krachtiger wapens dan cijfers. Zij steeren den moed aan den beheidigsten advocaat, want met al zijn talent kan hij van 2 × 2 geen 5 maken.

Wij brengen ze te pas, ter gelegenheid van het dreijaarlijksch verslag tegens het lager volksonderricht dat, gelijk men weet, door die afschuwelijke clericale ... teenmaal te niet werd gedaan.

In 1878, waren er in gemeente- en aangenomen scholen 598,242 leerlingen.

In 1883, als de ongelukkige schoolstrijd in volle heviguheid woedde, waren er 386,012.

Dertien jaar later, in 1896, toen de katholieken twaalf jaar het bestuur des lands in handen hadden, waren er 756,073, dus haast het dubbel van 't getal, 't reikt tijdens het ministerie dat zich « 't ministerie der scholen » dorst heeten.

Ze moesten die vrienden van 't volksonderwijs, gezeien !

⁂

De hoogere landbouwraad is tegen den 24° Januari bijeengeroepen.

Dat men op de dagorde de kwestie van het uitbreiden der werkmans-pensioenen — door het convenement ter studie gelegd — tot de landbouwwerklie niet vermeld vindt, heeft wel eenige verwondering gebaard.

Hier is evenwel geene vergetelheid in 't spel. Men weet dat minister Nyssens een onderzoek heeft bevolen om tot de oplossing te geraken van deze moeielijke zaak. Welnu, dit enkwest staat niet alleen op de nijverheidswerklie, maar zal zich ook uitbreiden tot de landbouwwerklie.

⁂

Een postmeester uit Vendée, kreeg van den ... derpreler het volgende bericht :

« Men ziet u 's Zondags in de kerk, zelfs volgt gij de diensten eenen grooten boek. Uwe oudste dochter zingt in de kapel van het klooster, waar zij haar onderricht geniet. Uwe andere dochter gaat met de schotel rond in de parochiale kerk. Dat alles is door ons gekend, en wij willen dat gij er van onderricht wordet, opdat gij later niet verwonderd wezet nopens de gevolgen, die zulks voor u hebben kan. »

Dat geheurt in Frankrijk, het land der liberale vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid ! !

⁂

De H. Gregorius van Nazianze, op den oever der zee wandelende, zag daar schelpen en horentjes liggen, die de baren bij wijze van spreken uitspogen ; en dan kwamen andere baren die ze wederom afslekten en naar den grond toe afsporden, daar de rotsen nogtans midden tusschen de schuimende golven onberoerlijk bleven staan. Hierop, met zijne gedachten spelende, zeide hij : Ziet kloke en grootmoedige zieken zijn tegen harde stooten bestand, en met wat tegenspoed dat ze geslagen worden, ze blijven standvastig zonder in het minste te buigen ; daar integendeel de zwakke en kleinmoedige, door de geringste heren afgespeeld worden.

België's ziel.

Leve Christus die de Franken bemint ! Dit verheven woord, door een grootmoedig dichter in de Slavische wet neergeschreven, is de eerste kreet geweest waarmede de ziel van België zich heeft bevestigd in de geschiedenis.

En de geheele natie heeft niet opgehouden dien kreet na hem te herhalen, hem van eens tot eens over 't zetten, als het warhtwoord der beschaving.

Het is de kreet geweest van Hlodwig en van Karel den Groote, deze twee machtigen die het Vrankische zwaard — het is te zegen het Belgische zwaard — hebben gesmeed en die van ons volk, aan den drempel der huidige wereld, den *goeden wachtmeester van Jesus-Christus* hebben gemaakt.

Het is voor Christus, het is voor het Katholiek Geloof, dat onze voorvaderen bij elk gelegenheid zijn opgestaan.

Het is de machtige adem van hun Geloof die den grooten toeloop tot de Kruistochten heeft verwekt. Het is bij dit op de lippen van den grootsten onzer heiden dit overheerlijk, grootmoedig woord heeft gebracht, als eene nieuwe omschrijving van het verbond der Belgische ziel met den Koning van glorie : « Ik wil geene koninkskroon dragen, daar waar de Verlosser der menschheid het met eene doornenkroon heeft gedaan. »

De Kruistochten zijn vooral een Belgisch werk geweest. Wij zijn er de eersten ingegaan met Godfried van Bouillon ; wij zijn er de laatsten ingebleven met Karel V en don Juan van Oostenrijk.

In al de groote gelegenheden, is het een der onzen geweest welke Europa te Jeruzalem of te Constantinopel in den poort van gevaar en van eer heeft geplaatst. En van al het Christenbloed dat gestoord heeft in de heilige krijgen, op de slagvelden van Azie en van Afrika, zijn wij het die er ons het overheerlijkste deel mogen van toeeigenen.

Als ridders van het Katholiek Geloof, hebben wij dit niet enkel met het zwaard gedaan ; in den loop der eeuwen hebben wij het reine en ongeschonden bewaard zonder aan eenige ketterij toe te laten er den oorspronkelijken luister van te bederven. Van al de sekten die de Kerk heeft hebben, heeft geen enkele het eerste levensicht op onzen grond gezien. De eenige die zou kunnen aanspraak maken op onzen naam, indien zij geloofd hadde, is deze der Stevinisten en zij bestond in ... katholieker te willen zijn dan de Paus !

Onze nationale heiligen zou deze der stad Mechelen mogen zijn : *In fide constans.* Ons land was ten allen tijde de borstweer van het katholicism in de wereld.

Ten prijze van ons bloed, hebben wij het verdedigd tegen al zijne vijanden : tegen de dwingelandij der koningen, tegen de ketterij, tegen de vrijmetselarij.

Om er getrouw aan te blijven, hebben wij ons in de XVI° eeuw afgescheiden van onze Hollandsche broeders, die den eeredienst der natiovrijheden met het protestantism vereenzelvigd hadden.

Om er getrouw aan te blijven, zijn wij in de XVIII eeuw opgestaan tegen de regeering der Habsburgers, die wij bemanden.

Om er getrouw aan te blijven, hebben wij in 1830 het rijk der Nederlanden vernietigd, dat ons bijna tot eene groote natie maakte.

Want boven alles, meer dan onze vrijheden, meer dan onze nationale grondwetten, bemoeien wij het Katholiek Geloof, dat de ziel was van onze ziel.

Deze katholieke ziel van het Belgische volk beeldt insgelijks in de borst der heldhaftige Boeren, wier verparing wij geviert hebben en waarvan de eersten te wapen gingen met dit verbi ven wachtwoord : *'t Gêt fir de gläf !* (1 (1 gaat er om 't Geloof !) (1

Zij herleefden niet minder edelmoedig, niet minder vurig, in de menigte welke in 1870 den strijd aanvaardende die de vrijmetselarij ons aardeed, als bij toeverzicht den overheerlijken bloei der katholieke scholen uit den grond deden spruiten.

Zij is het nog die, weinigen tijd geleden, in de straten van Brussel, holde bracht aan Jesus-Christus met de H. Sacram-entsprocessie, welke kardinaal Vannutelli deed zegen : « België is het eenige land der wereld waar zulk schouwspel mogelijk zij. »

(1) Kreet der Luxemburgsche Boeren, die den Kruisvaarders volvingen.

België geeft nog andere schouwspelen. Overal elders strijden de katholieken om het leven ; bij ons strijden zij om de regeerzal. Wij zijn het eenige land der wereld dat eene katholieke regeering bezit. Te midden der geheele menschheid, beheerscht door de scheuring, door de ketterij, door de vrijmets larij, verheft België fier het vaandel van Jesus-Christus. Zonder vrees voor de bedreigingen der eenen, noch voor de spotterijen der anderen, vat het het groote vraagstuk dezer eeuw aan. Kan het Katholiek Geloof samengaan met de hedige beschaving ?

En dit vraagstuk lost het zegevierend op. Het toont aan de geheele wereld dat eene natie katholiek wezen kan en in de eerste rangen optreden. Het brengt eene kinkende logenstraffing toe aan het vernieuwd van de meerderheid der protestantsche natien. Sedert veertien jaren, bevolent het eene bestuurswijze van de broedsche staatkundige vrijheid en het toont er zich waardig van.

Met wankeraam oog op de stroomingen, die de Europeesche samenleving naar nieuwe bestemmingen medesleepen, verbreidt het de grondslagen van zijne instellingen door eene zoo stoutmoedige als gelukkige voorhandneming en het weert zonder kinderen den slag der orkanen.

Indien men den voorspoed van een land mag schatten naar dengene van zijne betrekkelijke bevolking, is het het voorspoedigste land der wereld.

Onder de talrijke gebieden van het maatschappelijk en verstandelijk leven der menschheid, zijn er verscheidene waarop het den eersten rang inneemt en is er geen enkel waarop het den laatsten houdt. Al de kunsten van den vrede bloeien in zijnen schoot. Zijne nijverheid bevoorraadt een deel der beschaafde wereld. Zijn koopbandelsmidden is de eerste have van het vasteland. Zijne kunstenaars en zijne geleerden moeten niet onderdoen voor dezen der andere natien. Zijne macht aan maatschappen en zedelijke krachten laten hem toe zijne enge grenzen te verdedigen en in de wereld een goed figuur te maken, naast de groote Staten.

Ziet welk reusachtig aandeel het zijne is in de opvoeding van Afrika. Het is bezig van den Congo en Britschen stroom te maken. Het heeft eenende gesteld aan de menschenjacht over een grondgebied, bijna zoo uitgestrekt als Europa. Het bevolkt het zwatte land met zijne zendvorschers en zijne zendelingen.

Daarenboven heeft het onder alle hemelstreken, in het Rotsgebergte, in Mongolie, in Hindoustan, in de Polynesische eilanden, zonen die het Evangelie verkondigen en die het rijk van God verbreiden. « Reizigers die de rotsen van Molokai voorbijgaat, groet ! »

De tol die het inneemt tegenover de wereldbeschaving, vollooit het karakterteeken der Belgische ziel. Niet alleen is België de katholieke natie bij uitmnemendheid ; zijn geloof verheerlijkende door zijne werken, maakt het er de best sprekende aller lofspraken van en schrijft het in het boek der geschiedenis eene bladzijde die de komende eeuwen niet zullen vergeten.

Gemeenteraad van Tongeren

Zitting van maandag 16 Januari 1899.

Tegenwoordig : MM. MEYERS, burgemeester, DELVOIE en INDEKEU, schepenen, DECKERS, DELVIGNE, GHIGNEAU, MODAVE, NEVEN, VANDEN BOSCH, VANVINCKENROY en VONCKEN, leden.

Het proces-verbaal der vorige zitting wordt gelezen en goedgekeurd.

Toestand der gemeentekas. — Proces-verbaal. — Goedgekeurd.

Kosten der bomen en struiken, te planten op de boulevards, tusschen de Hasselschepoort en den weg van het kerkhof.

Na opmerkingen gemaakt door verscheidene leden, beslist de raad deze kens aan deskundigen over te laten.

Onbewoond gebouw der oude bewaarschool onder de Lin. — Goedkeuring voor het plaatsen van eenen sterilisateur (toestel om verdacht vlesch gezond te maken) en voor de woning van den bedienden van het stadhuis in dat gebouw.

M. de BURGEMEESTER verklaart zich partijgenger van den aankoop van eenen sterilisateur. « Deze aankoop zou eene uitgave van 4000 franken voor gevolg hebben. De staat, de provincie en het landbouw-comice zouden subsidies verleenen, de staat en de provincie, elk 1000 franken en het landbouw-comice 750 frankes.

M. DELVOIE haalt het voorbeeld aan der stad Sint-Nikolaas. Aldaar bestaat een « sterilisateur » en iedereen is er ten volste tevreden over zijne werking. Dit toestel levert aan de armen, voor eenen onbeduidenden prijs, zeer gezond vlesch.

M. NEVEN zegt dat de plaats van dergelijk toestel in het stadhuis en niet in de oude bewaarschool is.

De raad beslist dat het gebouw der oude bewaarschool zal dienen tot woning voor den « plaatsen » of den bedienden van het stadhuis.

Mededeeling van een voorstel van verlichting bij middel van gas. — De kwestie zal ter studie gelegd worden.

Kosteloos lager onderwijs voor het schooljaar 1898-1899. Tusschenkomst van het Bureel van Weldadigheid.

De tusschenkomst van het Bureel van Weldadigheid in de kosten van het lager onderwijs der behoeftigen, blijft vastgesteld op fr. 4,75.

Daarna behandelt de raad verscheidene punten van ondeschikt belang.

Eenige cijfers.

Aan eenen brief, waarvan M. de Burgemeester Meyers ons de inlassching vertoekt in onze fransche uitgave, *Courrier du Limbourg*, ontleenen wij de volgende cijfers :

Het officieel onderwijs in de stad Tongeren, kost jaarlijks aan Staat en gemeente :

1° Het Koninklijk Atheneum	fr. 69312.55
2° De Middelbare school, wier voorbereidende afdeeling enkel eene lagere school is	21475.17
3° De lagere jongens- en meisjesscholen	26915.50
4° De avondschool	1589.16
5° De bewaarschool	4200.00
6° De teekenschool	1903.85
7° De muziekschool	953.30
8° De school van huishoudkunde	600.00
	fr. 126.809.53

TOTAAL : *Honderd zes en twintig duizend, acht honderd negen franken.*

De stad komt tusschen in deze som voor 36.450 fr. En in die som zijn begrepen, noch de gebouwen, noch het vuur, noch het licht, noch andere uitgaven.

Daarbij dient opgemerkt te worden dat er in onze stad nog bestaan : twee vrije scholen voor kleine kinderen, eene school voor grootere meisjes en twee gangsters, eindelijk een college met voorbereidende klassen.

In den tijd beliepen de kosten van onderwijs te Tongeren slechts de helft.

Ging het alsdan slechter dan nu ?

Indien onze med burgers, indien al de listenbetalers van gedacht zijn dat die jaarlijksche som van fr. 126.809.53 nog moet verhoogd worden en dat er uit dien hoofde nieuwe imposten moeten geheven worden, dat zij dan maar, zonder aarzelen, tijdens de aanstaande gemeentekiezigen, voor de liberale candidaten stemmen.

Vinden zij integendeel dat die jaarlijksche uitgave van fr. 126.809.53 wel een weinig zou kunnen verminderd worden, dat zij dan onze katholieke vrienden met hunne stemmen vereeren.

Bij tijd en stond komen wij verder op dit allen terug.

Het geuzenblad en de Zusters uit het Hospitaal.

De goede oude La Fontaine, de gekende fabeldichter der zeventiende eeuw, verhaalt dat eens de kat, gewaar wordende dat zij geene muizen meer kon vangen, eene nieuwe list uitgevonden had om hen in hare klauwen te krijgen. Zij rolde zich in het meel en legde zich op den grond, in afwachting dat de muisjes op het meel zouden afkomen.

Maar de muisjes, die de toeren van den bedrieger kenden, zeiden tot malkander :

Ce bloc enfarine ne me dit rien qui vaille.

Dit vertelsel van den beroemden fabulist is ons in het geheugen teruggekomen, bij het lezen van het geuzenblad.

« Gij kunt ons op ons woord gelooven, zegt het geuzenblad, als gij de liberalen naar het stadhuis zendt, dan zullen zij de beginnen niet uit het hospitaal drijven ; integendeel, kiest de liberalen en gij zult het zien. »

Het geuzenblad heeft in den tijd, de zusters die de zieken in de hospitalen oppassen, voor al wat slecht en gemeen is, uitgemaakt. Maar vandaag is het noodig van de kiezingen te bedenen ; het voelt dat zijne aanvallen tegen de zusters niet in de goesting vallen der kiezers ; daarom vindt de liberale kat goed van zich in het meel te wentelen om de katholieke muisjes tot haar te trekken.

Als het onze geuskens zal believen ons tegen te spreken, dan zullen wij herhalen wat zij kortelings in het geuzenblad schreven om de religieuze ziekendiensters in de oogen der inwoners van Tongeren hatelijk te maken.

Maar daarvan zullen zij zich wel wachten. Als de kiezingen naderen is dat onvoorzichtig.

⁂

De liberalen van Tongeren spreken vandaag juist dezelfde taal als die van de stad Mechelen, toen de kiezingen naderden. De liberale Mechelenaren waren toen zoo zoet en zoo lief als de engeltjes. Men had hun onzen Lieven Heer ongebiecht gegeven. De kiezers lieten zich verleiden en zonden hen naar het stadhuis. Maar nauwelijks waren zij daar in meerderheid, of de vos kreeg zijn oude krempen terug.

Gaat vandaag eens te Mechelen zien hoe de liberale meerderheid daar huis houdt. Gaat eens zien hoe ze de Kleine Zusters der Armen behandelt ; gaat zien hoe het bureel van weldadigheid, waar men de katholieken uitgesloten heeft, alle hulp weigert aan de arme oude lieden van beide geslachten die een toevluchtvonden bij de religieuzen.

Wanneer het uur der kiezingen zal gekomen zijn, dan zullen de kiezers van Tongeren zich moeten vragen of het zulk regiem is dat zij bij ons willen inplanten.

Officieele akten.

Door koninklijk besluit van den 16 Januari, zijn ridders benoemd der Leopoldsorde :

M. Verkissen, onderzoeksrechter bij de rechtbank van eersten aanleg te Tongeren.

M. Bovy, onderzoeksrechter bij de rechtbank van eersten aanleg te Hasselt.

M. Braekers, vrederechter van het kanton Peer.

NIEUWS
uit de stad en de omstreken

Genootschap van den H. Vincentius à Paulo. — Er zal een heldedichtdidzidsermoon gepredikt worden, morgen zondag 22 Januari, in O. L. V. kerk, onder de mis van half twaalf, door den Eerwaarden Pater Etienne, overste van 't klooster der Karmelieten te Brussel.

Op de markt van TONGEREN van donderdag waren te koop gesteld : 96 koeien en kalveren, 0 schapen, 309 vette varkens, 1413 magere varkens.

Heden zaterdag, JAARLIJKSCH AVONDMAAL op de *Concordia.*

Zijn **geneesheeren** en **apothekers** der Staatspoorwegen benoemd.

TE BILSEN. — *Geneesheeren* : MM. Van Herckenrode en Tans. — *Apothekers* : M. Kerkhofs.

TE LANAEKEN. — *Geneesheer* : M. Cuypers.

TE TONGEREN. — *Geneesheeren* : MM. Delvoie en Ghinéau. — *Apothekers* : MM. Francken en Swinkels.

Piringen. — Deze dagen verrijkte, op eenige oogenblikken, de vestapel van Frans Wijnants, met twee jonge kalveren, en dat van eene koe. Ongelukkiglijk, begon de, zoo versch gekalfde koe, en geuormde persoon had er maar eene, zoodanig te werken dat eenige stonden later haar gansch ingewand, om zoo te zeggen, ten gronde lag. Nu was goede raad duur. De eene zeide dit, de andere ordonneerde dat, zoodat men waarlijk mocht zeggen : « Zooveel menschen, zooveel verschillende gedachten. » De zoon des huizes loopt, zoo hard hij kon, rond half vier, naar Tongeren, om den veearts te zaan roepen. Ongelukkiglijk komt hij, onverrichtzaake te huis. De arts was afwezig. Seffens, na de aankomst van den zoon, zadelt een ander persoon zijn paard en in vollen draf op Vechmael af om aldaar de hulp des artsen te gaan verzoeken. Nieuwe teleurstelling, deze was alweer afwezig. Nu werd het lot der koe al erger en erger. Wat nu aangevangen ? De koe dronken ware te erg geweest voor Frans en de pijnen waren te fel voor het arme lijdende dier. Ten laatste haamt, een ander inwoner zijn paard en eenige stonden later, vliegt zijn draver, in volle vaart op Borg-Loon af, want onze pachter ging uit op zoek naar eenen derden veearts. Gelukkiglijk, dit maal vindt men er eenen. Zonder draien, neemt deze laatste plaats in de dokkar des pachters en op één, twee, drie vliegen ze, want een uur was te lang dat hij niet hier was, op Piringen af. Rond 9 uren, dus de ingewanden lagen reeds meer dan 5 volle uren ten gronde op

---

DE HUT

VAN

ONKEL TOM

38ste VERVOLG.

— Nu, zegde hij, zijne groote, zware vuist vertoonende, die aan eenen smidsbamer deed denken. Ziet ge die vuist ? voel eens ! vervolgde hij, en liet haar op Tom's hand vallen. Ziet die knokkels ! Welnu, ik zeg u, die vuist is zoo hard als ijzer geworden van het neerbenken van negers. Ik heb nog nooit een neger gezien, dien ik niet met een krak kon neerslaan, en daarmede duwde hij zijne vuist zoo dicht bij Tom's gezicht, dat deze met zijne oogen kniptte en terugdeinsde. Ik houd geen van die verslokte oprichters, ik ben mijn eigen opzichter en ik zeg u dat er naar de dingen gezien wordt. Laat dus iedereen oppassen en klaarstaan ; schielijk, zoodra ik maar spreek. Dat is de manier om vrede met mij te houden. Gij zult geen zacht plekje aan mij vinden, neegens. Past op dus ; want ik bewijs geene genade.

De vrouwen hielden onwillekeurig den adem in, en de geheele troep zette zich met benauwde gezichten neer. Ondertusschen draaide Legree zich op zijnen hiel om, en ging naar het buffet van de boot, om eenen borrel te nemen.

— Dat is de manier waarop ik met mijne negers begin, zegde hij tegen eenen man van eenigszoonlijk voorkomen, die naar zijne aanspraak had staan luisteren. Ik maak er een regel van met kracht te beginnen en hun te laten weten wat zij te wachten hebben.

— Inderdaad ! zegde de vreemdeling, hem aanziende met de nieuwsgierigheid waarmede een naturalist een zonderling dier beschouwt.

— Ja, inderdaad. Ik ben geen van die heerenplanters met zachte, witte vingers om maar rond te zien en mij door een ouden schavuit van een oprichter te laten bedriegen. Voel mijne knokkels maar eens ; zie mijne vuist. Ik zeg u, Mijnheer, het vlesch daarop is als een steen geworden, van het breken op negers. Voel maar.

De vreemdeling raakte het bedoelde gereedschap met zijnen vinger aan en zegde eenvoudig :

— Het is hard genoeg, en ik zou denken, dat uw gemoed daarmede even hard geworden is.

— Ja, dat moogt ge wel zeggen, antwoordde Legree, met een hartelijken lach. Ik denk dat er nu zoo weinig zachts in mij is als in iemand die op twee beenen loopt. Ik zeg u, niemand kan mij ooit bedriegen. Negers krijgen mij nooit bezt, noch met schreeuwen, noch met zoete broodjes bakken, dat is de waarheid.

— Gij hebt een mooien troep daar.

— Ja, antwoordde Legree. Daar is die Tom ; zij zegden mij dat hij wat ongemeens was. Ik heb wel wat hoog voor hem betaald, daar ik een drijver en oprichter van hem deek te maken ; als ik die denkbeelden maar uit hem krijg, die hij geleerd heeft door zoo behandeld te worden als negers nooit moesten worden, zal hij kostelijk zijn. Met de geld vrouw ben ik gefopt. Ik geloof haast dat zij zielekijk is ; maar ik zal haar wel behandelen naar wat zij waard is ; zij zal wel een paar jaren duren. Ik ben niet voor het sparen der negers. Opgebruiken en andere koopen is mijne manier ; dat geeft minder last, en ik ben zeker dat het op het eind goedkooper uitkomt, — en Legree dronk een teug uit zijn glas.

— En hoelang duren zij gewoonlijk ? vroeg de vreemdeling.

— Och, dat weet ik zoo niet ; naardat zij een gestel hebben. Sterke kerels duren zes of zeven jaar ; lammelingen worden in twee of drie afgewerkt. Ik placht, toen ik pas begon, mij veel moeite te geven om ze wat langer te doen uithouden met hun medecijnen te geven als ze ziek waren en kneeren en dekens, en wat niet al, om hen, zooals men zegt, latsoenlijken comfortabele te houden ; maar och, het baatte niet ; ik bedeerd geld bij toe en had nog veel moeite bovenmen. Nu, ziet ge, zet ik ze maar aan, ziek of gezond. Als de eene neger dood is, koop ik een anderen ; en ik vind dat dit is alle opzichten goedkooper en gemakkelijker uitkomt.

De vreemdeling keerde zich om en zette zich naast een jong heer, die met een gesmoord ongenoegen naar dit gesprek had geluisterd.

— Gij moet dien kerel niet voor een staatkundige van de zuidelijke plotters houden, zegde hij.

— Ik zou hopen van neen, antwoordde de jonge heer met nadruk.

— Hij is een gemeene, laughartige, verdierlijkte kerel ! zegde de eerste.

— En toch veroorloven uw wetten hem een aantal menschelijke wezens in eigendom te hebben, onderworpen aan zijne volstrekte willekeur, zonder zelfs een zweem van bescherming ; en zoo gemeen als hij is, kunt gij toch wel niet zeggen dat er niet velen zoo zijn.

— Maar, zegde de ander, er zijn toch ook vele weldenkende, menschlievende mannen onder de planters.

— Toegestemd, zegde de jonkman ; maar naar mijn gevoelen zijn het uwe weldenkende, menschlievende mannen, die verantwoordelijk zijn voor al de gruwelen, die deze elendigen plegen, omdat zonder hun invloed het geheele stelsel geen uur langer in stand kon blijven. Aan eene andre planters waren dan zooals hij, vervolgde hij, met zijnen vinger naar Legree wijzende, die met den rug naar hem bezig stond zou het geheel ding zinken als een moderstoen. Het zijn uwe liefdevolheid en menschlievendheid, die zijne brutaliteit beschermen.

— Gij hebt zeker hoge gedachten van mijn goed humeur, zegde de planter glimlachende ; maar ik raad u om niet zoo hard te spreken daar er lieden op de boot zijn, die misschien niet zoo verdraagzaam zouden weten als ik ben. Wacht liever tot zij op mijne plantage zijt ; daar kunt gij dan ons allen op uw gemak over den hekel halen.

De jonge heer bloosde en glimlachte, en de twee zaten spoedig aan een spel triktrak. Ondertusschen had er op het lagere gedeelte der boot een ander gesprek plaats tusschen Emmeline en de mulatin, aan wie zij was vastgeklisterd. Gelijk natuurlijk was, deelden zij elkander eenige omstandigheden van hare geschiedenis mede.

— Aan wien hebt gij toebehoord ? zegde Emmeline.

— Mijn meester was M. Ellis, en wij woonden in de Hoofdstraat. Misschien hebt gij het huis wel gezien.

— Was hij goed voor u ?

— Meestal, totdat hij ziek werd. Hij is langer dan zes maanden ziek geweest, en schrikkelijk onrustig. Het scheen, dat hij niemand nacht noch dag rust wilde laten, en hij werd zoo wonderlijk dat niemand iets naar zijnen zin kon doen. Hij werd met elken dag ongemakkelijker ; hield mij 's nachts op, tot ik geheel af was en ik niet langer wakker kon blijven ; en omdat ik eens op eenen nacht iets slaap viel, zoo sprak hij zou schrikkelijk tegen mij. Hij zegde, dat hij my verkoopen zou aan den hardsten meester, dien hij vinden kon ; en hij had mij toch mijne vrijheid beloofd als hij stierf.

— Hadt gij geene betrekkingen ? zegde Emmeline.

— Ja, mijn man, hij is hoefsmid. Meester huurde hem doorgaans uit. Zij brachten mij zoo heel gauw weg, dat ik niet eens tijd had om hem te zien, en ik had vier kinderen gekregen. Och ! zegde de vrouw en bedekte haar gezicht met hare handen.

Het is eene natuurlijke neiging bij iedereen, die een verhaal van jammer hoort, iets tot troost te willen zeggen. Emmeline wilde gaarne iets zeggen, maar zij kon niets bedenken. Wat was hier te uitbrengen ? Als hadden zij het afgesproken, vermoeden lieden, met vrees en angst, die melding van den afschuwlijken man, die nu haar meester was.

De boot voer voort, met hare lading van jammer bevracht, den modderigen stroom op, door de kronkelende bochten der Roode Rivier ; en droevige oogen staarden vermoeid op de steile oevers van roode klei, die met akelige eentoonigheid voorbijgleden. Eindelijk legde de boot aan bij eene kleine stad, en hier ging Legree met zijn troep van boord.

TWEE-EN-DERTIGSTE HOOFDSTUK.

DUISTERE PLAATSEN.

Vermoeid, achter een ruwen wagen over een ongebaanden weg aankomende, stapten Tom en zijne makkers voort.

In den wagen zat Simon Legree ; en de twee vrouwen, nog aan elkander gekluisterd, waren met eenige bagage achterin gestopt. De geheele troep was op weg naar de tamelijk verwijderde plantage van Legree.

Het was een wilde, eenzame weg : nu eens door zandige pijnbosschen slingerende, dan over paden van boomstammen door uitgestrekte cypressenmoerassen, waar die sombere boomen, met kransen van zwart mos behangen, uit den modderigen, spoesachtigen grond opstaken, en men nu en dan eene afzichtelijke slang door de afgebroken stompen zag glijden, die in het water lagen te rotten.

Het is akelig genoeg, dit gewest, voor den vreemdeling die het met eene welgevulde beurs en een goed paard moet doortrekken, als zijne zaken hem daartoeen voeren ; maar nog worster en akeliger is het voor den armen slaaf, wien elke slepende stap verder verwijdert van alles wat de mensch lief heeft en waarom hij bidt.

Zoo had ieder moeten denken, die de neerslachtige uitdrukking dier donkere gezichten zag, de gedulldige vervelingen, waarmede de treurige oogen het eene voorwerp na het andere aanstaarden, die zij op die treurige reis voorbijkwamen.

Legree leed echter naar het scheen zeer welgemoed voort, en nam nu en dan eenen slok uit de brandewijnfleesch, die hij in zijnen zak had.

— Zegt eens, zegt ge hij, toen hij omkeek en de neerslachtige gezichten achter zich zag. Zingt eens een liedje, jongens, komaan !

Zijne slaven zagen elkander aan, het, komaan ! werd herhaald en tegelijk klapte de zweep, die Legree in de hand had. Tom begon een methodisch lied :

« Jeruzalem, mijn vaderland
Hoe dierbaar zijt ge mij ! »

— Houd op, zwarte rekel, bulderde Legree. Denktgij dat ik dit verslokt methodistisch gegalm wil hooren ? Zing wat vroolijks, zeg ik, gauw !

Een der anderen hief een van die zinloze liedjes aan, die onder de slaven in zwang zijn.

« Maar reed me catch a coon,
High, boys, high !
He laughed to split — d'ye see thee moon ?
Ho ! ho ! ho ! boys, ho !
Ho ! yo ! ho ! — ho ! oh ! (*) »

(*) De zin van dit liedje, in nederlandsch het zou heeft, is : Meester zag mij een bever vangen. Hij lachte om te barsten. Ziet gij de maan ?

De zanger scheen zijn lied voor de vuist te maken, doorgaans het rijm treffende, zonder veel moeite te doen om er zin aan te geven ; en de geheele troep stemde nu en dan in met het refrein :

« Ho ! ho ! ho ! boys, ho !
Ho ! yo ! ho — ho ! oh ! »

Het gezang was luidruchtig genoeg en toonde eene geweldige poging om vroolijk te zijn ; maar geene wanhopige jammerkreten, geen vurig smeekgebed had zulk eene diepte van zielebeed kunnen bevatten, als de woeste klanken van dat koor. Het was alsof het arme, bedreigd, tot stomheid veroordeelde hart de toevlucht nam tot die woordeloze vrijplaats der muziek, en daar eene taal vond om zijn gebed tot God uit te zuchten. Het was een gebed in eene taal, die Legree niet kon verstaan. Hij hoorde zijne slaven al chts luidruchtig ziegen en was wel in zijnen schik ; hij hield hen vroolijk.

— Wel, mijn liefje, zegde hij, zich naar Emmeline omkeerende en zijne hand op haren schouder leggende, nu zijn wij haast tehuis.

Wanneer Legree vloekte en schold, was Emmeline verschrikt ; maar wanneer hij haar aanraakte en sprak gelijk nu, dacht zij, dat zij liever wilde, dat hij haar geslagen had. De uitdrukking zijner oogen deed haar walgen en huiveren tegelijk. Onwillekeurig drong zij dichter bij de mulatin naast haar, alsof deze hare moeder was.

— Hebt gij nooit oorringen gedragen ? zegde hij, haar fijn oortje tusschen zijne grove vingers pakkende.

— Neen, meester, antwoordde Emmeline, en bevend voor zich ziende.

— Wel, ik zal er u een paar geven als wij tehuis komen, als gij een goed meisje zijt. Gij behoeft zoo bang niet te zijn, ik heb het plan u met heel hard te laten werken. Gij zult een plezierigen tijd bij mij hebben en als eene dame leven ; alleen, wees maar een goed meisje.

Legree had nu zooveel gedronken, dat hij genegen was om bijzonder goedertierend te zijn ; en thans kreeg men juist zijne plantage in het gezicht. Het goed had voorheen aan eenen heer van vermogen en smaak toebehoord, die zich op het verfraaien daarvan had toegelegd.

(Wordt voortgezet.)